

לשוננו לעם

עורכים: א' אברונין, מ' אזרחי וי' פרץ

מתוך

כרך א, חוברת ה-ו, תש"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

ש' אברמסון, ירושלים

רבוי של שם פרטי

מנהג פשוט בין דוברי עברית בארץ ישראל לרבות שם פרטי: במקום שני יעקב, שני יצחק, אומרים שני יעקבים, שני יצחקים וכיוצא מהם.

דעת המדקדקים אינה נוחה מזה ומשתדלים לעקור מנהג זה. אבל הרגש הטבעי להדגיש דווקא את הרבוי בשם גובר והולך והפרץ — פרץ. נראה על כן, אם אין להקל בזה.

כידוע, נפתח הדבר בגדולים. ר' סעדיה גאון ב"צחות לשון הקודש" אוסר לרבות להסמיך ולידע (פיעל, לבוא בה' הידיעה) שם פרטי (עיין תשובות דונש בן לברט על רס"ג עמוד 29). דונש (שם עמוד 30) מתנגד לרס"ג ומתיר שימוש זה ומביא גם את דברי המשורר שאמר:

„היש יעקובים כמו יעקובנו“
(כלומר, היש בכל מי ששמו יעקב כמו
זה שלנו).

ראב"ע בכמה מקומות בספריו ובפירושו
למקרא אומר „שדוגש טעה בזה ודעתו
כדעת רס"ג לאיסור וכך מקובל“.
לפני זמן מה חזר מר יעקב בניאל לאותו
ענין (ב"לשוננו לעם", קונטרס א—ב,
עמוד 2) והוא אומר: „במקורות אין סימן
הרבוי מצטרף לשם פרטי" ועל כן דעתו
לאסור רבוי זה. והנה אם אמנם אין הרבוי
מצוי במקורות, אבל אין לומר
שאיןנו. נשאר לנו לפליטה בבבא בת-
רא טו: „קא חשיב משה וקא חשיב הימן?
והאמר רב: הימן זה משה? — תרי הימן
הו". כך בנוסחאות. אבל בכתב-יד המבורג
(נכתב בגירונא בשנת ד' אלפים תתקמ"ד)
הנוסח: „תרי הימני הו", כתב-יד זה
מדוקדק, בדרך כלל, בנוסחאותיו. היוצא
מזה, שאף על פי שלפי דקדוק המקרא אס-
ר שר שצדקו הקדמונים, שאין לרבות שם
פרטי, אבל בלשון חכמים אפשר להקל ול-
רבותו. והנח להם לישראל, אם אין נביאים
הן, בני נביאים הן.